

E-TUND – KOHTUME ÜHISES VIRTUAALSES KLASSIRUUMIS

TUNNIKAVA #422

Tunni teema:	Kui palju maksab laenu võtmine?								
Külalisõpetajad:	Mari Puusaag-Tamm, Finantsinspektsiooni finantsteenuste järelevalve osakonna juht ja Teele Jürjer, finantsinspektsiooni finantsteenuste järelevalve osakonna jurist								
Õpilased:	10.–12. klass								
Tunni õpieesmärk:	Õpilane teab, millega arvestada laenu võtmisel ning mis on krediidi kulukuse määr.								
Seos RÕK-iga:	rahatarkus								
45-minutilise tunni ülesehitus:	<table border="1"> <thead> <tr> <th>5 min</th> <th>20 + 5 min</th> <th>20 min</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ettevalmistus ja hääletus</td> <td>ülekanne + küsimused ja vastused külalisõpetajaga</td> <td>õpilaste iseseisev töö klassis</td> </tr> </tbody> </table>	5 min	20 + 5 min	20 min	ettevalmistus ja hääletus	ülekanne + küsimused ja vastused külalisõpetajaga	õpilaste iseseisev töö klassis		
5 min	20 + 5 min	20 min							
ettevalmistus ja hääletus	ülekanne + küsimused ja vastused külalisõpetajaga	õpilaste iseseisev töö klassis							
Tunni ettevalmistus õpetajatele ja õpilastele:	<p>Vajalikud vahendid video vaatamiseks: arvuti, internetiühendus, kõlarid, projektor.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Palun avage arvuti, projektor ja e-tunni YouTube'i link. • Logige võimalusel sisse YouTube'i keskkonda, et saaksite anda märku oma klassi liitumisest tunniga ja edastada õpilaste küsimusi. • Kontrollige kõlareid, et heli oleks kosta kogu klassiruumis. • Et edastada õpilaste küsimusi otseülekande ajal, vajutage vasakus allservas olevale YouTube'i nupule, mis avab video uues aknas koos vestlusaknaga küsimuste jaoks (järelvaatamisel pole seda vaja teha): <p>ETTEVALMISTUS E-TUNNIKS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutvuge õpilaste töölehega. NB! Kui soovite töölehte oma klassi jaoks kohendada, muutke DOCX failis olevat töölehte just teie klassile sobivaks kustudades või lisades ülesandeid. Siis printige tööleht ja jagage vajalik õpilastele. 								

Tunni teema taust:	Märts on rahatarkuse kuu. Selle raames toimuvad erinevad e-tunnid, kus räägime praktilistest ja eluks vajalikest oskustest ja teadmistest seoses rahaga. Käesolev e-tund on valminud koostöös Finantsinspeksiooniga.
---------------------------	--

Häälestus ja ülesanne video ajaks 5 min	<p>Arutelu pinginaabriga, milliseid erinevaid laenu tüüpe osatakse nimetada. Erinevat tüüpi laenud:</p> <div data-bbox="467 510 917 797" style="border: 1px solid black; background-color: #4CAF50; color: white; padding: 10px; text-align: center;"> <p>Millised laenud on olemas?</p> <table border="0" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; padding: 5px;">Kiirlaen</td> <td style="width: 50%; padding: 5px;">Autolaen</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">Väikelaen</td> <td style="padding: 5px;">Korterilaen</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">Tarbimislään</td> <td style="padding: 5px;">Kodulaen</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">Krediidikonto</td> <td style="padding: 5px;">Ärilaen</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">SMS laen</td> <td style="padding: 5px;">Hüpoteeklaen</td> </tr> </table> </div> <p>Allikas: https://xn--laenuvtmine-kfb.ee/laenud</p> <p>Seejärel täidetakse tabel laenu võtmisega seotud mõistetest. Õiged vastused leitavad Postimehe portaalis (puudub maksumüür): https://tarbija.postimees.ee/373315/8-moistet-mida-peab-tundma-laenuvotja</p>	Kiirlaen	Autolaen	Väikelaen	Korterilaen	Tarbimislään	Kodulaen	Krediidikonto	Ärilaen	SMS laen	Hüpoteeklaen
Kiirlaen	Autolaen										
Väikelaen	Korterilaen										
Tarbimislään	Kodulaen										
Krediidikonto	Ärilaen										
SMS laen	Hüpoteeklaen										

Otseülekande vaatamine ja küsimuste esitamine 20 min	<p>KÜSIMUSTE ESITAMINE KÜLALISÕPETAJALE</p> <p>Youtube'i vestlusesse ootame koolidelt küsimusi külalisõpetajale vormis: <i>Kaari 12. klass, Kurtna Kool. Kuidas saada presidendiks?</i></p> <p>Õpetaja küsib õpilastelt ja valib välja parimad küsimused. Õpetaja või üks õpetaja poolt määratud õpilane kirjutab küsimused YouTube'i vestlusaknasse.</p> <p>Kui õpilased jälgivad tundi oma seadmest, siis leppige õpilastega enne tundi kokku YouTube'i vestluses osalemise reeglid. Reeglite õpetamiseta õpilasi Youtube'i lasta ei tohi, sest õpilased hakkavad tundi segama. Kui vestlus muutub liialt segavaks, suletakse vestlus ja küsimusi esitada ei saa. Palun hoiatage oma õpilasi, et võib juhtuda, et kõigile küsimustele ei jõua otseülekande vastata. Mida varem jõuate küsimused saata, seda suurema tõenäosusega jõuame vastata.</p>
--	---

Õpilaste iseseisev töö 20 min	<p>Tööleht "Kui palju maksab laenu võtmine?"</p> <p>Märts on rahatarkuse kuu. Seda, millega arvestada laenu võtmisel, millised on laenu võtmisega seotud õigused ning mis on krediidi kulukuse määr, tutvustavad teile tänases e-külastunnis Finantsinspeksiooni finantsteenuste järelevalve osakonna juht Mari Puusaag-Tamm ning finantsinspeksiooni finantsteenuste järelevalve osakonna jurist Teele Jürjer.</p> <p>Kasuta töölehte nii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • enne otseülekanne täida tabelleid • otseülekanne ajal küsi küsimusi • peale otseülekanne aruta teemat oma klassikaaslasega ja lahenda ülesanne <p>ENNE OTSEÜLEKANDE VAATAMIST TÄIDA TABELID</p> <p>Arutle koos pinginaabriga ning mõelge, milliseid erinevat tüüpi laenusid te nimetada oskate (ntks SMS laen).</p>
---	--

Erinevat tüüpi laenud

Seejärel lisa tabelisse definitsiooni juurde vastav mõiste. Arutle pinginaabriga, millised mõisted olid sulle juba varasemalt tuttavad? Ole tähelepanelik, kas neid sõnu ka tänases e-külalistungis kuuled?

Hüpoteek, hüpoteeklaen, jääkväärtus, kaastaotleja, kodulaen, omafinantseering, tagatisvara.

	Laenaja pereliige või lähedane, kellega soovitakse ühise võtta.
	Vara maksumus liisinguperioodi lõpus peale liisingmaksu
	Kinnisasja pant, näiteks ostetav eluase või lisatagatis. Tagatisvara laenuandjale, kui laenu ei suudeta tagasi maksta ja annab nõuda tagatise müümist või katteks.
	Eluasemelaen on mõeldud uue kodu ostmiseks või olemasoleva uue vastu vahetamiseks. Laenu tagatiseks jääb enamasti kinnisvara. Pangad finantseerivad enamasti 66-80 protsenti tagatise turuväärtusest. Noortel peredel on võimalik kasutada sihtasutuse Kredex käendust ja vähendada nii omafinantseeringu määra kuni kümne protsendini.
	Korter, maja, maatükk või muu vara, mis on laenu tagatiseks. Kinnisvara turuväärtust hindavad reeglina maakleribürood ja pangad ise.
	Kodukapitalilaen. Kinnisvara tagatisel antav vaba sihtotsustatud laen, mida võib kasutada remondi, õppe- ja ravikulutuste suuremate sisseostude, äritegevuse, investeeringute, tarbimiskulutuste jms finantseerimiseks.
	Osa ostetava vara väärtusest, mis tuleb laenajal endal või tagatisvara ootaval pangal. Kinnisvara soetamisel ootavad pangad enamasti, et laenu tagatisena oleks olemas 20-30 protsenti ostuhinnast.

OTSEÜLEKANDE AJAL KÜSI KÜSIMUSI

Selleks, et saada vastuseid enda jaoks olulistele küsimustele saad Youtube otseülekande ajal külalalisõpetajalt küsimusi küsida. Selleks lisa vestlusesse või palu õpetajal oma küsimus vestlusesse lisada nii:

Kaari 12. klass, Kurtna Kool. Kuidas saada presidendiks?

Ole küsimust sõnastades viisakas ja täpne. Sinu küsimusi näevad kõik, kes samal ajal otseülekannet vaatavad. Mida varem jõuad küsimused saata, seda suurema tõenäosusega jõuame vastata.

OTSEÜLEKANDE JÄREL UURI ERINEVAID JÄRELMAKSU VÕIMALUSI

1. Ülesanne:

Tahad osta uut nutitelefoni, kuid hetkel pole piisavalt vaba raha, et telefon kohe välja osta, mistõttu otsustasid kasutada järelmaksu võimalust. Uurisid telefonide pakkumisi erinevatest e-poodidest ja nägid, et erinevates e-poodides on erinev hulk informatsiooni selle kohta, kui kalliks Sulle toote ostmine järelmaksuga läheks. Olenemata sellest, et informatsiooni hulk ei ole võrdväärne, tuleb Sul valik langetada. Leia endale järgmise kolme järelmaksu pakkuja seast Sulle kõige soodsam pakkumine. **Millise pakkumise Sa valiksid ja miks?**

	1. pakkumine	2. pakkumine	3. pakkumine
Hind kohe tasudes	949	949	1015 €
Järelmaksu periood	24 kuud	36 kuud	12 kuud
Intressimäär (aastas)	21,9%	23%	Pole infot
Lepingutasu	25 €	19,90 €	19,90 €
Igakuine kuumakse	49,19 €	36,74 €	91,56 €
Krediidi kogukulu ¹	Pole infot	Pole infot	103,62 €
Kogu tagasimakstav summa ²	Pole infot	1342,54 €	Pole infot
Krediidi kulukuse määr ³	27,7 %	Pole infot	20,4 %

Vastust jagab õpetaja. Vaadake seda üheskoos alles pärast klassiarutelu teie valikutest.

Vastus (võib kopeerida ja näidata klassile suurelt ekraanilt arutelu lõpus):

Allolevas tabelis on toodud täielike andmetega pakkumised, millest on näha, et tarbijale kõige soodsam pakkumine on tegelikult pakkumine nr 3. Olenemata sellest, et telefon kohe välja ostes oleks võrreldes teiste pakkumistega kallim, on kaheteistkuulise perioodiga järelmaksu pakkumine tarbijale kõige soodsam. Seda on näha nii krediidi kulukuse määrast, kuid ka kogu tagasimakstavast summast, mis on väikseim.

	1. pakkumine	2. pakkumine	3. pakkumine
Hind kohe tasudes	949	949	1015 €
Järelmaksu periood	24 kuud	36 kuud	12 kuud
Intressimäär (aastas)	21,9%	23%	14,9%
Lepingutasu	25 €	19,90 €	19,90 €
Igakuine kuumakse	49,19 €	36,74 €	91,56 €
Krediidi kogukulu	256,56 €	393,54 €	103,62 €
Kogu tagasimakstav summa	1205,56 €	1342,54 €	1118,62 €
Krediidi kulukuse määr	27,7 %	27,6 %	20,4 %

¹ Krediidi kogukulu - kõik kulud, kaasa arvatud intress, lepingutasud, maksud ja muud tasud, mida tarbija on kohustatud seoses tarbijakrediidilepinguga maksma ja mis on krediidiandjale teada või peavad teada olema.

² Kogu tagasimakstav summa - kõigi tarbija poolt krediidi tagasimaksmiseks ja krediidi kogukulu kandmiseks tehtavate maksete kogusumma (krediidisumma ja krediidi kogukulu summa).

³ Krediidi kulukuse määr - krediidi kogukulu tarbijale, mis on väljendatud aastase protsendimäärana kasutusse võetud krediidisummast või krediidi ülempiirist, eeldusel et tarbijakrediidileping kehtib kokkulepitud tähtaja jooksul ning et krediidiandja ja tarbija täidavad oma kohustusi tarbijakrediidilepingus kokkulepitud tingimustel ja tähtaegadel.

Võimalikud
lisamaterjalid

- Lisaülesanne:

Noor pere soovib osta oma maja maksumusega 100 000 eurot, intressimääraga 6 kuu Euribor (Euribori väärtus 1,2%; eeldame, et see laenuperioodil ei muutu) + 2% laenujäägilt aastas, laenu tagastamine 30 aasta jooksul. Arvutage laenukalkulaatoreid* kasutades:

(Ülesanne poogitud kohandustega [SEB rahatarkuse kursusel](#))

- 1) Kui suur oleks ligikaudne laenu igakuine tagasimakse, kui laenu tagastamine toimuks annuiteetmaksetega vs. võrdsete põhiosamaksetega tagasimaksegraafiku alusel?
- 2) Kui palju erineb eri graafikute korral kogu laenuperioodil laenuandjale makstav intressikulu?
- 3) Kui palju muutuksid igakuised tagasimaksed ja laenu kogukulu kui Euribor suureneks 2 protsendipunkti võrra?

*Laenukalkulaatorid leiate otsingumootoris pannes "Kodulaenu kalkulaator" ja avanevad erinevate laenupakkujate kalkulaatorid. Valige üks teile sobiv.

- Häälestusülesandes pidi nimetama erinevat tüüpi laenusid. Õpilastele võib anda jätkuülesande need defineerida ja laenudele omased tunnused välja tuua. Heaks meetodiks oleks näiteks luua ühine mõistekaart tahvlile ja jagada sealjuures õpilaste vahel ära erinevat laenu tüüpe (näiteks kodulaen, kiiralaen, hüpoteekalaen, väikelaen jne).
- Rahatarkuse mängud:
<https://minuraha.ee/et/kasulikud-abivahendid/rahatarkus/rahatarkuse-mangud>
- Õpetajale veel materjale (sh töölehti ja õppevideosid) rahatarkusest:
<https://minuraha.ee/et/kasulikud-abivahendid/opetajale>
- SEB Rahatarkuse kursus:
<https://e-oppekeskus.ee/videokursused/rahatarkuse-kursus/#koik-mida-teada-la-enudest-enne-kui-laenamiseks-laheb-2>
- Annuiteetmaksed vs võrdse põhiosaga maksed:
<https://raha.geenius.ee/rubriik/uudis/millist-tagasimakse-graafikut-kodulaenu-vott-es-valida-pank-selgitab/>
- Erinevad kodulaenu kalkulaatorid: [LHV](#), [Bigbank](#), [SEB](#), [Swedbank](#).

* Tunnikava on loodud selleks, et pakkuda õpetajatele välja erinevaid variante õpilaste aktiivseks kaasamiseks tunni teemasse. Tunnikavas on meetodite osas tihti välja pakutud valikuvariante ja õpetaja teeb ise otsuse, millist meetodit kasutada. Tunnikava ei pea tingimata kasutama.

